

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118 0 К 000739 12 Квлз
Бања Лука, 12.4.2013. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Желимира Барића, као предсједника вијећа, др Вељка Икановића, Обрена Бужанина, Горјане Попадић и Биљане Томић, као чланова вијећа, уз учешће записничара Софије Рибић, у кривичном предмету осуђених Ж. Ц. и Н. В. због кривичног дјела обљубе над немоћним лицем из чл. 194. ст. 2. у вези са ст. 1. Кривичног закона Републике Српске, одлучујући о захтјевима за заштиту законитости њихових бранилаца поднесеним против правноснажне пресуде Врховног суда Републике Српске бр. 118 0 К 000739 10 Кжк од 01.10.2012. године, у сједници вијећа одржаној дана 12.4.2013. године, донио је

П Р Е С У Д У

Захтјеви за заштиту законитости се одбијају.

О б р а з л о ж е њ е

Правноснажном пресудом Врховног суда Републике Српске бр. 118 0 К 000739 10 Кжк од 01.10.2012. године, донесеном након одржаног претреса, оглашени су кривим Ж. Ц. и Н. В. због кривичног дјела обљубе над немоћним лицем из чл. 194. ст. 2. у вези са ст. 1. Кривичног закона Републике Српске (у даљем тексту: КЗ РС) и осуђени на казне затвора оптужени Ж. Ц. у трајању од шест мјесеци а Н. В. од једне године.

Против ове пресуде браниоци осуђених поднијели су захтјеве за заштиту законитости.

Бранилац осуђеног Ж. Ц., адвокат Ж. П. Б. из Б. Л., захтјев је поднио због повреде кривичног закона, са приједлогом да се захтјев уважи и осуђени ослободи од оптужбе или пресуда укине и предмет врати истом суду на поновно суђење.

Браниоци осуђеног Н. В., адвокати В. Р. и М. Б. из Б. Л., захтјев су поднијели због повреде кривичног закона, права на одбрану из чл. 311. ст. 1. тач. г) Закона о кривичном поступку Републике Српске (у даљем тексту: ЗКП РС), Устава Републике Српске и БиХ и Европске конвенције за заштиту основних људских права и слобода, са приједлогом да се захтјев уважи, побијана пресуда преиначи и осуђени ослободи од оптужбе за кривично дјело обљубе над немоћним лицем из чл. 194. ст. 2. у вези са ст. 1. КЗ РС или

преиначи и он ослободи од оптужбе за кривично дјело полног насиља над дјететом из чл. 195. ст. 1 КЗ РС, а жалба окружног тужиоца у односу на ово дјело одбије као неоснована или побијана пресуда укине и предмет врати истом суду на поновно суђење.

Републички тужилац је у писменим одговорима предложио да се захтјеви бранилаца одбију.

Овај суд је у сједници вијећа размотрио списе кривичног предмета и оцијенивши наводе захтјева нашао:

Захтјеви за заштиту законитости нису основани.

Оба захтјева повреду кривичног закона виде у томе да је суд постојање недовољне душевне неразвијености оштећене и способности пружања отпора утврдио на основу налаза вјештака психолога, а не вјештака психијатара, чије је мишљење да такво стање код оштећене није било присутно. Ово заснивају на тврдњи да давање оцјене о душевној развијености и могућности пружања отпора спада у домен психијатријског, а не психолошког вјештачења. Осим тога повреду кривичног закона налазе и у томе што суд није цијенио виност осуђених.

Побијана пресуда је утврдила да је код оштећене у вријеме извршења кривичног дјела постојала недовољна душевна развијеност, поремећај у психолошком профилу и недовољна социјално емоционална зрелост. Све ово је, уз старосну доб и велику несразмјеру у годинама живота између ње и осуђених, довело до тога да она није била способна да им пружи отпор у вршењу полних радњи. Тачно је да су ове чињенице утврђене првенствено на основу налаза и мишљења вјештака клиничке психологије, а не на основу датих налаза вјештака неуропсихијатара. Овакав приступ суд је образложио тиме да сматра како ово вјештачење спада у домен науке којима се баве вјештаци клиничке психологије. Пресуда је утврдила и виност осуђених, која укључује и свијест о својствима оштећене која представљају елементе бића кривичног дјела. Дакле, на основу утврђених чињеница радње осуђених су квалификоване као кривично дјело обљубе над немоћним лицем из чл. 194. ст. 2. у вези са ст. 1. КЗ РС. Овакво чињенично стање се мора прихватити као правилно и потпуно и не може се ревидирати овим ванредним правним лијеком. Зато није од утицаја на основу којих доказа је до тог закључка дошао суд. Стање недовољне душевне развијености и усљед тога немогућности пружања отпора при полном чину, као и свијести оптуженог о томе, представља чињенично питање. Зато када суд утврди ове чињенице и на тако утврђено чињенично стање правилно примијени закон он не чини повреду кривичног закона, како се то у захтјевима наводи.

Захтјев бранилаца осуђеног Н. В. тврди и да је повријеђено његово право на одбрану. Ову повреду проналазе у давању недовољних разлога о виности осуђеног и потпуном одсуству разлога о томе зашто не прихвата тврдње вјештака психијатара о одлучним чињеницама које се односе на душевни развој оштећене, као и то да се највиши суд у РС претворио у првостепени суд и тиме осуђеном ускратио право на одбрану и дјелотворан правни лијек.

Поступањем на начин који захтјев види као погрешан није повријеђено право осуђеног на одбрану. Побијана пресуда је донијета у жалбеном поступку и у складу са одредбама процесног закона. Дакле, нову осуђујућу пресуду донио је надлежни суд у оквиру својих овлашћења поступања по жалби на првостепену осуђујућу пресуду, тако да сходно одредбама чл. 333. ЗКП РС против ње законом није дозвољена жалба.

Право на одбрану садржано у принципу „једнакост оружја“ који испољава једнак процесни положај странака током суђења, обухвата читав спектар процесних права која оптуженом обезбјеђују једнаке процесне могућности током поступка у припреми и представљању случаја који је предмет оптужбе. Повреда ових права, али и других права оптуженог која су у функцији осигурања једнаког процесног положаја странака током суђења, представља посебан облик битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС. Због посебног значаја ових права, која су у основи права на правично суђење гарантованог чланом 6. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, повреда права на одбрану је једини облик битне повреде одредаба кривичног поступка, прописан цитираном законском одредбом, који представља основ за подношење захтјева за заштиту законитости, као ванредног правног лијека.

Супротно схватању захтјева под ову повреду одредаба кривичног поступка се не могу подвести оне повреде које су издвојене у посебне, друге облике битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. ЗКП РС, које су законом прописане као жалбени основ, али не и као основ за подношење захтјева за заштиту законитости, укључујући и изостанак разлога о одлучним чињеницама која је садржана у тачки к) став 1. цитираног закона.

Због наведених разлога Врховни суд је и одлучио да захтјеве за заштиту законитости одбије, у смислу одредбе чл. 355. ЗКП РС јер није повријеђен Кривични закон на штету осуђених нити право на одбрану из чл. 311. ст.1. тач. г) ЗКП РС.

Записничар
Софија Рибих

Предсједник вијећа
Желимир Барић

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић